

2020 – ANUL IORGA, ANUL SĂMĂNĂTORIȘTILOR (XL):
 invazia ardeleană? - prea iubitul nostru scriitor, domnul Ioan Slavici!
 - cei de la „Sămănătorul” sînt „opincari”?

Anul Iorga Anul sămănătoriștilor	cei de la „Sămănătorul” sînt „opincari”, fac „literatură țărăneasă”?		un organism social
	vreau să îmbrace pe cetitori în căciuli de oaie, în cioareci, în sărici și în opinci ...		
	literatura romînească e amenințată de „invazia ardeleană”?		
	PROBLEMA RELIGIOASĂ LA NOI!		
	un corb alb între atîția corbi negri!		
Chestiunea religioasă?			
Dar ce să însemne această fantomă medievală?			
1848	1925	Ioan Slavici	
	un corb alb, în chip de scriitor, încărunțit în vredniciei, cu graiul dulce și înțelept, cu trecere mare în ochii tuturor ...		
	sulițele de hîrtie ale ostașilor necredinței ...		
I. Slavici			prin cultură
șagunism - tribunism - sămănătorism			

Continuăm reproducerea articolului « „Politicianismul” în mișcarea literară » - publicat în revista **Sămănătorul**, anul VI, nr. 5 din 28 ianuarie 1907, I Scurtu: «Acum cinci ani și mai bine, cînd dd. **Coșbuc și Vlahuță**, cu autoritatea și cu popularitatea lor de fruntașii cei d’întîi ai poesiei noastre contemporane, au întemeiat „Sămănătorul”, multă vreme politicienii literari au stat ascunși supt pămîntul muncit de cei harnici și au încercat să scormonească acolo cărări nevăzute spre sufletele cinstiților cetitori. **N’au izbutit.** Zvonurile răutăcioase, calomniile nerușinate împotriva revistei „oficiale” a d-lui S. Haret, „subvenționate” cu zeci de mii de lei (!), au izbutit să amuțească. Mai tîrziu se porni o nouă „campanie”: aceia împotriva „sectei” de la „Sămănătorul”, a „monopolului”, de acolo. Cetitorii au rîs și acum, împreună cu cei bănuși. Politicienii literari s’au retras, bătuți încă odată de propriul lor ridicol. **Însă n’au dezarmat.** În curînd marea „campanie” de răsturnare fu iscodită: **cei de la „Sămănătorul” sînt „opincari”, fac „literatură țărăneasă”, vreau să îmbrace pe cetitori în căciuli de oaie, în cioareci, în sărici și în opinci. Zadarnic! Lumea de bun simț rîdea și acum și pace!** Nimeni dintre miile de cetitori romîni nu voiau să înțeleagă, să vadă adevărul cel nou că **d. Coșbuc, cunoscătorul profund al literaturii antice și universale**, maiestru neîntrecut al traducerilor din clasici și din literatura indică, ar fi un simplu „opincar”. Nimeni nu voia să ia știre de faptul tot atît de adevărat că **d. N. Iorga, scriitorul multilateral, cu o cultură universală din cele mai rare, cunoscătorul atîtor limbi și neamuri**

vestite, ar fi un oarecare locuitor obscur din cutare cătun pierdut al Moldovei. Nici măcar atîta nu voiau să îngăduie cetitorii că Anghel și Iosif n’au tradus un singur vers din marii scriitori streini, ori că Sadoveanu și Sandu n’au nici un personaj orășenesc în povestirile lor ... Astfel pieri, ca fumul oricărui foc de paie, și această epică pornire de răsturnare a „satrapiei” opincarilor literari. „Politicianii” literari, deznădăjduiți de încăpățînarea prostimei cetitorilor, amuțiră o vreme. Numai ici și colo, din cînd în cînd, un „disident” cu pană de gîscă mai scîrțăia – ca o notă nouă – în fel și chip: ba că d. Iorga n’ar fi apostol sincer al ideilor naționale, ba că altul ar scrie prea mult, ba că un altul s’ar fi „epuizat”, și cîte și mai cîte șiretlicuri de acestea, bune cel mult pentru caraghioasele „întruniri pe colori” ale cameleonilor literaturii. Ci iată totuși că o nouă „campanie” se vestește. O campanie grea, cu serii de articole și „studii”, cu reminescente autobibliografice și autobiografice, cu pretenții de îndrumare „pură”, cu asigurări de revelații ale ... celui mai nou curent literar. Și de această dată, tot un „disident”, tot un nemulțumit răzbunător poartă steagul de hîrtie. Încruntatul director al semi-Convorbirilor, poznașul „Mihalache”, al cercurilor literare intime, fostul poet al unor pagini trandafirii, strecurate odinioară, de contrabandă, în glorioasa revistă a „junimei”, în „Convorbirile” veritabile, actualul filosof, estetik și critic „universitar”, el, și nu altul mai mic se pune în fruntea luptei. Strigătul de alarmă este și el mai grav ca ori cînd: **literatura romînească e amenințată de „invazia ardeleană”**; prin d. Sextil Pușcariu care ne va face dicționarul etimologic al limbei, chiar și filologia romînească a fost cucerită de „Ardeleni”. Ci noul erou de revistă este mai mult de cît un luptător mare; el este mîntuitorul. În cîteva rînduri, de tot hazul, el a înghenunchiat pe „despoții” literari ardeleni și în alte cîteva ni-a arătat mîntuirea. Cel mai nou curent este „muntenesc” și „moldovenesc”, iar în fruntea lui s’ar găsi ... **Cerna, Sadoveanu și Iorga**”, după clasificarea d-lui profesor de literatură, care este destul de modest să nu-și ia singur locul în capul mișcării și destul de optimist să aștepte a i-l da publicul cetitor! Firește! D. Iorga scrie de ieri și e cetit numai în București; d. Sadoveanu scrie tot de ieri și n’a fost cetit de nimenea înaintea d-lui Dragomirescu, iar d. Cerna n’a publicat nimic în „Sămănătorul” pînă nu l’a citit în manuscris donchișotul mîntuitor al literaturii romînești. „Campania”, care e numai la început, făgăduiește a fi o genială reprezentare de Carnaval literar și noi ne bucurăm și promitem a rîde din toată inima. Căci, de, nu-i mare lucru de toate zilele să grupezi după provincii mișcarea literară a unui biet neam nepriceput care știe una și bună: că **ori-ce scriitor de sînge și de graiu romînesc, din ori-ce parte a pămîntului, este al său**, precum sînt ai săi cei din trecut și vor fi ai săi cei din viitor în veci și pururea! **I. SCURTU**». Publicăm poezia poetului **St.O. Iosif**, redactor și chiar proprietar al revistei „Sămănătorul” (poezia a apărut în nr. 44, 28 octombrie 1907): «**Unui tînăr**. Departe pînă ’la mine blînd/ Întîiul vers al tău pătrunde,/ Pierdut plec fruntea ascultînd/ Și jalea nu mi-o pot ascunde./ Te văd la masa ta de scris/ Și simt credința ta ce leagă/ De fiecare gînd un vis,/ De orice vis o lume’ntreagă./ Dar nu mă ’ndur să te desmînt/ Și trist, cu fruntea înclinată,/ Ascult străvechiul cîntec sfînt/ Ce-l îngînam și eu odată ... **St.O. Iosif**».

Răscoala țărănească de la 1907, nu a trecut neobservată de revista „Sămănătorul”, în nr. 40 din 30 septembrie 1907 fiind publicat articolul istoricului literar Ion Scurtu (1877-1922) „**PROBLEMA RELIGIOASĂ LA NOI - Sau un corb alb între atîția corbi negri. Cu prilejul articolului „Predica religioasă” al d-lui I. Slavici, în „Convorbiri literare, nr.9”** : «O minune

s-a întâmplat în viața noastră intelectuală. O minune cu totul neașteptată, căzută ca un trăsnet din senin asupra noastră: **un corb alb, în chip de scriitor, încărunit în vrednicii, cu graiul dulce și înțelept, cu trecere mare în ochii tuturor, s-a coborât, blînd și iubitor, printre gloata fără de număr a negrilor corbi croncănitori și certăreți și hrăpăreți, printre gloata cea netrebnică a creștinilor de ochii lumii, a fariseilor, a necredincioșilor cari-și zic „Atei” și a vameșilor, a celor ce se'nchină numai material și numai materiei care poate îngrășa și desfăta material propriei lor ființe ...**

Prea iubitul nostru scriitor, d. Ioan Slavici, educatorul atîtorva dintre noi în cultul graiului românesc, în cultul literaturii românești, în cultul sufletului românesc, d. Ioan Slavici însuși și nu altul mai mic și mai tînăr a socotit de cuviință să ia cuvîntul, ca de pe un amvon, în venerabila revistă a „Junimei”, unde și-a început cariera literară, și să vorbească într'o chestiune cu desăvîrșire nesocotită la noi, batjocorită chiar, și totuși de cea mai mare însemnătate pentru noi: în chestiunea religioasă. Chestiunea religioasă? Dar ce să însemne această fantomă medievală? Cine este slabul de minte, incultul, ridicolul care s'ar închina acesteia, astăzi, în veacul luminei, - nu al „luminei din lumină”, ceia ce nu mai există, precum nu mai există Atotputernicul de Sus, ci al luminei din ... întunec, al luminei răsărite din bezna pe care au izbutit să o spargă, precum ar fi spart porțile Iadului, marii învățați naturaliști și piticii lor discipoli cari mai adeseori nici nu-i mai citesc, de orbiți ce sînt chiar numai la faima magicei lumini din ... întunec. Da! Această fantomă totuși s-a coborât între noi. Pecețile de pe mormîntul indiferenței noastre religioase au fost rupte. Duhul cel nou, adecă învierea vechiului duh curat al vieții noastre religioase a străbătut teafăr printre sulile de hîrtie ale ostașilor necredinței. E adevărat că nu dintre clerici, - dintre mireni a răzbătut în public întiul glas al credinței celei drept creștinești. Și nu dintre mireni profesori de morală, ori bărbați de Stat, ci iarăși din tagma cea neluată în seamă a scriitorilor a răsărit apostolul vechei credințe, vestitorul viteazului David al crucii care va ucide pe uriașul Goliat al lipsei de credință, al ateismului pretențios din pătura de sus, ca și al nepăsării nefericiților și ticăloșiților din păturile de jos.».

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<https://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2020-anul-iorga-anul-samanatoristilor-xl-invazia-ardeleana-prea-iubitul-nostru-scriitor-domnul-ioan-slavici-154490.html>

În: *Tribuna*, 04 octombrie 2020